

Sygn. akt III CSK 150/15

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku I. S.A. w W.
przy uczestnictwie K. M. i E. M.
o wpis w księdze wieczystej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 września 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników
od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach
z dnia 9 stycznia 2015 r., sygn. akt II Ca 1357/14,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek I. S.A. w W. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Uczestnicy E. i K. małż. M. wnieśli skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 9 stycznia 2015 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 3 października 2014 r., w przedmiocie dokonania w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej ich wspólność majątkową wpisu hipoteki przymusowej w wysokości 320.000 zł na rzecz wnioskodawczym „I.” S.A. z siedzibą w W.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, tylko skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestnicy oparli na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. W zakresie pierwszej z nich wskazali, że wykładni Sądu Najwyższego wymaga kwestia dopuszczalności

wpisu hipoteki przymusowej na nieruchomości stanowiącej składnik majątku wspólnego na podstawie nieprawomocnego nakazu zapłaty, wystawionego przeciwko jednemu z małżonków. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego powołanie się na istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis - mimo wystąpienia takiej potrzeby - nie doczekał się wykładni albo że niejednolita jego interpretacja wywołuje w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych rozbieżności w judykaturze, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ.; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ.). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, zawierającej szczegółowe omówienie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, a w przypadku istnienia rozbieżności w judykaturze przytoczenia tych orzeczeń (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, nie publ.; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.; z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, nie publ.; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009, nr 3-4, poz. 43; z dnia 19 października 2006 r., IV CSK 246/06; z dnia 30 maja 2005 r., I PK 23/05, nie publ.). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania w oczywisty sposób nie spełnia powyższych wymagań. Skarżący zaniechali nawet wskazania indywidualnie oznaczonego przepisu prawa, którego postulowana wykładnia miałaby dotyczyć. Nie wyjaśnili, na czym polegać ma problem prawny, ani nie przytoczyli żadnych judykatów wykazujących istnienie rozbieżności. Pominęli tym samym odniesienie się do znaczącego dorobku orzecznictwa dotyczącego wskazanych kwestii i przyczyny, dla których miałyby nastąpić zmiana lub modyfikacja dotychczasowego stanowiska judykatury. Ogólnikowe odwołanie się do „ochrony interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa” i „ustrojowej konstytucyjnej funkcji Sądu Najwyższego” nie może zastąpić obowiązku sporządzenia przez pełnomocnika strony skargi w sposób odpowiadający ustawowym wymogom. Zgodnie z naczelną

zasadą skargowości i modelem postępowania kasacyjnego do strony należy bowiem wytyczenie kierunku postulowanej kontroli kasacyjnej.

Przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Także temu wymaganiu nie odpowiada przedstawione uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, ponieważ pozwana motywuje oczywistą zasadność skargi tylko zbiorczym powołaniem wielu przepisów prawa z wnioskiem ograniczonym do stwierdzenia o „nieuprawnionym przyjęciu” podstaw dokonania wpisu hipoteki, pomijając zarówno na czym polegała wadliwość rozstrzygnięcia jak i omówienie przesłanki „oczywistej zasadności”.

Zauważyć ponadto należy, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego powoływanie się w odniesieniu do tych samych kwestii na oczywistość skargi i jednocześnie konieczność dokonania wykładni prawa wzajemnie się wyklucza. Taki sposób konstruowania skargi kasacyjnej jest pozorowaniem występowania w sprawie okoliczności publicznoprawnych, w oparciu o które Sąd Najwyższy dokonuje oceny na podstawie art. 398⁹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 a *contrario* w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

W braku podstaw do odstąpienia od zasady samodzielnego ponoszenia własnych kosztów przez strony w postępowaniu nieprocesowym wniosek „I.” S.A. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego został oddalony (art. 520 § 1 w zw. z w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.).